

ŠŤASTNÝ KOSOČTVEREC

JIŘÍ KAČUR

An abstract geometric composition on a black background. It features three overlapping circles: a large central one divided vertically into a reddish-brown left half and a dark brown right half; a smaller blue circle in the upper right; and a yellow circle in the lower right. A white circle is partially visible, overlapping the large central circle and the blue circle. Several thin white lines radiate from the left side of the large central circle.

JIRÍ KAČUR
ŠŤASTNÝ KOSOČTVEREC

Jiří Kačur: Šťastný kosočtverec

Vydání knihy podpořilo Ministerstvo kultury ČR

Copyright © Jiří Kačur, 2021

ISBN 978-80-7511-642-0

ISBN 978-80-7511-643-7 (epub)

ISBN 978-80-7511-644-4 (pdf)

VZDUŠNÉ ZÁMKY?

Poslední dobou mne napadají prapodivné myšlenky. Docela nedávno jsem hovořil s kolegyní z antikvariátu o tom, že bych si někdy skutečně chtěl vyzkoušet, jaké by to bylo být ženou. Stál jsem před bíle natřenou mříží a za ní se o široký parapet opírala Hanka, kterou znám bratru dobrých deset, možná patnáct let. Zkrátka člověk si pamatuje úplné hlouposti, které se naučil kdysi třeba na základní škole, ale důležité „věci“ zapomíná. Ale spoň já, který ani neví, v kterém roce mu zemřela máti anebo otec. Já si prostě nemohu vybavit, kdy umřeli. Poslední dobou si říkám, že jsem v životě dosti často minul cíl, střed terče, takže bych si klidně mohl dát přezdívku ostrostřelec. Hanka řekla, že je to zajímavé. „No to máte pravdu, podívejte, Renata kdysi zkoušela výměnu těl. Znáte ji, člověk si řekl, že je to pitomost, jak by si někdo mohl s někým vyměnit tělo, ale ať už je tomu jakkoliv, říkala, že se cítila jako v nějakém brnění, že se cítila strašně zatuhlá v tom mém mužském těle...“

No to jsi měla, milá Renato, skutečně pravdu, říkám si nyní v duchu, nyní, kdy jsem se rozhodl, že si tedy vyměníme těla a duše...

Mohu si představit sny malých děvčat? Sny dospívajících dívek a sny zralých žen? Mohu si zcela jistě říci, že skutečnost je taková, jak ji vnímáme a jak ji pocítujeme a také jak o ní smýšlíme, a mohu si také s klidným svědomím říci, že svět a sny padesátiletého muže budou bezpochyby odlišné, jiné než svět a sny děvčat, dospívajících dívek a žen. Chci psát a zázračích doprovázených hlubokým smutkem a také hlubokou radostí. PANE BOŽE, kdy jsem se opravdu upřímně zaradoval? Žiji poslední dobou jako automat, pracovní automat, který si říká, že musí vydělávat peníze, a který již pomalu zapomněl, co to je, když vás někdo políbí anebo pohládí. Poslední dobou mne napadají prapodivné myšlenky. Chtěl bych zachránit svět, ale asi bych měl nejdříve zachránit sebe.

TAKŽE VZDUŠNÉ ZÁMKY...

Vzpomínám si, jak mi jednou Renata říkala, už si samozřejmě nepamatuji, při jaké příležitosti... „byla jsem na setkání, mistrů ezoterického světa u malíře Reona, vrátil se tehdy po dlouhé době z emigrace do Prahy.“

„Já ho také znám, byl jsem v jeho galerii v Mostecké ulici, ale to už je hodně dávno. Musím říci, že mě ty jeho obrazy dosti vyděsily. Všude nějaké víly, skřítki s divnými červenými očima,“ navázal jsem na její slova.

„Vždyť on sám je jim dost podobný,“ řekla Renata a pokračovala, že ten malíř byl v těch podivných světech přímo osobně. Taková tvrzení pro ni byla charakteristická a musím se přiznat, že jsem si s nimi svého času nevěděl rady. Nechtěl jsem si o ní myslet, že je blázen, ale zároveň mne vždy „vytáčely“ Renatiny postřehy o existenci duchovních světů, ale to odbočuji od Vzdušných zámků, k nimž jsme v našem rozhovoru brzy přišli. Chtěl bych jenom poznamenat, že Renata je typ ženy, který vás musí zaujmout. Bohužel je tomu tak, že my muži, alespoň na začátku nějakého vztahu, větnou nehledáme tzv. vnitřní krásu, ale zaujme nás a zajímá nás především povrch – tedy postava a nohy a prsa a také zadek, milé dámy. Mě také vždy fascinoval jistý tvar ženských očí, ale to jistě nebude pouze moje libůstka, neboť vzhledem k omezenému tvarovému fondu matky přírody, byť fondu nesmírně rozmanitému, pozoruje náš mužský svět ženské oči vytvarované podle omezených tvarových možností daných přirozeností věcí. Renatiny oči prostě byly ty pravé, podobné jsem vídával na obálkách starých filmových časopisů anebo v mládí v časopise Kino, v němž byly k vidění černobílé fotografie ze starých předválečných filmů, na nichž, to si ovšem pamatuji velmi dobře na rozdíl od jiných neméně důležitých životních okolností, jako například rok vlastní svatby /s Aničkou z Podkarpatské Rusi, což je ovšem již jiný příběh.../, na nichž Greta Garbo anebo Marlene Dietrichová s přivřenými, namalovanými očima a dlouhými řasami sváděly svým uhran-

čivým pohledem toho mladého muže, kluka, který se již tehdy skrze ně propadal kamsi do neznáma... a věřte mi, že pro mužskou duši nemá svět většinou takovou hloubku jako pro duši ženskou, ovšemže nikoli všeobecně.

„Přišel ke mně na té sešlosti nějaký starší pán, matematik a zeptal se mne, čím se zabývám já. Když je tu dnes samý velíkán v oboru. Povídá. V čem jste mistr vy? Řekla mu: Já jsem mistrem ve stavění vzdušných zámků. Velmi ho to rozesmálo.“ Povídala tenkrát Renata, která tehdy musela být skutečně kočka k pohledání. Vysoká, štíhlá... prostě kočka.

Řeknu vám, že jsem si o ní dlouhou dobu nemyslel skutečně nic jiného než to, že blázní, ale ty její oči, ty její oči a nejenom ony mi říkaly, že na všem tom jejím povídání o dracích, vílách, skřítcích, Bohu přeci jen něco musí být.

Vzpomínám si, to jsme ještě žili na Zbraslavi, kde jsem vlastnil pěkný byt, o který jsem ovšem díky své lehkovážnosti a naprosté zanedbnosti naprosto idiotsky přišel, jak mi Renata ukázala dva broušené flakónky, takové se kdysi, možná ještě za Rakouska-Uherska, používaly na parfémy či toaletní vody. Jeden byl vyšší, myslím, že do zelena, druhý byl snad z bílého skla. To si již zcela přesně nepamatuji, ale kdybych je někde zahlédl, určitě bych je poznal.

O tom nepochybuji. Zůstaly na Zbraslavi jako ostatně většina našich věcí, anebo si je Renata vzala s sebou? Nevím. Mohl bych se jí na to zeptat, ačkoliv již spolu nežijeme. BOHUDÍK? BOHUŽEL? CHYBÍ MI? – tak rád bych někoho měl vedle sebe, ale nikdy jsem nebyl rodinný typ a navíc asi přichází čas zásadních rozhodnutí. Někdo byl na poušti čtyřicet dní a stačilo to. Někdo se potuluje pouští života desítky let a ani dlouhý čas mu nestačí, aby pochopil, o co tady ve světě jde. Patřím k onomu druhému druhu, ale pomalu cítím, že začínám tušit, že...

...tak zpět k vzdušným zámkům a začarovaným flakónkům, v nichž byli zakletí andílci, jak mi Renata tehdy v ložnici na Zbraslavi – odkud jsme dlouho poté, kdy jsem si po vyslech-

nutí příhody o flakóncích jako muž okamžiku v duchu pomyslel, že to je opravdu pěkné – začarovaní andílci, opravdu pěkný nesmysl, ale nepovídala mi o nich nějaká šereda, které bych asi sotva věnoval čas, ale krásná žena a v tom je ovšem zásadní rozdíl samozřejmě – odjížděli kamsi s několika drobnostmi, poté co jsme zavřeli dveře bytu, který si kdosi koupil v jakési dražbě.

Možná si říkáte, že čtete poznámky nějakého blázna. Možná, kdo ví? Ale jenom se podívejte kolem sebe a povězte mi, zdali vám nepřipadne, že se zbláznil svět a že by přeci jenom možná bylo krásnější žít – v pohádce. Já chci psát o jedné krásné ženě, o ženách vůbec, a také o tom, že v pohádce žít můžeme. Vždyť nezáleží pouze na světě, v jakém žijeme světě, ale také na nás, na našem rozhodnutí, v jakém že to vlastně světě chceme žít.

Nikdo nemá život snadný, nikdo – ani muži, ani ženy, ani děti, a myslím si, že dokonce ani krokodýlové či korálovci a zmije písečné. Nikdo ho neměl jednoduchý ani v minulosti, ale my zkrátka žijeme nyní, takže se musíme vypořádat se světem takovým, jaký je teď, a ne se světem, jaký byl třeba před sto či třemi sty lety, protože tehdy, řekl bych, neměla většina jeho obyvatel čas řešit problémy, které nyní řešíme my. Jejich svět byl o práci, práci, dřině, dřině a přežití. To náš ovšemže také, ale přeci jenom v mírně civilizovanější formě.

Světě, světě, ty širý světě – vím o tobě prd, úplný prd. Vím úplný prd o ženách, o sobě, ale vím, že mám na krku zvláštní náhrdelník. Dala mi ho Renata, když ode mne odcházela – přesně ten zelený kousek skla ve tvaru malého kruhu, jehož vnější okraj je z tmavě zeleného skla a vnitřní, mírně vypouklý kroužek, ze skla čirého, mírně, světle nazelenalého – co já vím – smaragdového odstínu. Mám ho na krku a občas s ním chodím i po městě, po světě pevných forem a pevných, zdánlivě naprosto nepřekonatelných životních nutností a pravidel. Shodou okolností je tím městem právě Praha. Ale ano, přátelé, právě ta Praha – ten kamenný přízrak, ten Nový Jeruzalém Karla IV. – viz Mystická cesta, Praha rudolfínská, ale také Praha Valdštejnova a husákovská.

Tady tedy žijeme, tady, den po dni, mezi pevnými stěnami domů a paláců a chrámů prožíváme své životy. Tady se to děje – jistěže i jinde, ale já žiji zde, a proto píši o Praze. Žijeme ty běžné, normální životy, protože to ani jinak nesvedeme a nemůžeme. Jsou záležitosti, okolnosti, které tady zkrátka jsou a dlouhou dobu nám připadají celkem normální, a vůbec neuvažujeme o tom, že by snad byly možné také zázraky. Podívejte, já nevím, jak to s těmi zázraky je. Já opravdu nevím nic o tom jestli existuje Bůh, nevím nic vílách a duších stromů a astrálních světech. Nevím a dlouhou dobu jsem se o nic takového nezajímal – asi proto, že jsem muž, že jsem měl štěstí a nemusel umřít hladem někdy v šestnácti nebo dvaceti někde v Mogadišu nebo Medelinu anebo Damašku. Upřímně řečeno, nevím, jestli Kristus vstal z mrtvých a co to je Nirvána, nevím dokonce nic o atomech a stromech a květinách. Zapomínám důležité okolnosti svého života, dokonce jsem si je nikdy pořádně nepamatoval, ale vím, že bych chtěl, aby svět vypadal jinak, a vím, anebo mi to tak připadá, že ženy většinou žijí opravdověji – byť prazvláštně, to uznávám. Nemějte obavy, ještě se vrátíme k mým vzpomínkám na ženy.

Zvláštní věc, dlouho jsem vůbec netušil, že někdo může brát vážně náboženství – kulisy českého baroka a gotiky byly pro mne pozoruhodným pozadím mého života, v němž vsutku nebylo místo ani pro víly, skřítky a kameny mudrců a zázraky a dlouho také ne pro ženy a kouzelné náhrdelníky a kouzelné prsteny a draky. Ne, nezbláznil jsem se – vidím, jaký je svět a jak to chodí s lidmi, kteří ztratili naději a pouze žijí, pouze tady, v tomto „skutečném“ světě, sledující skutečné příběhy ve skutečně fungujících obrazovkách všeho druhu. Někde jsem četl, že svět je obrazovka, níž se nám zračí jevový svět – obrazovka a hranice, za níž je cosi, co již vlastními smysly neuzříme, neočicháme, neohmatáme... ale o němž přeci jenom něco víme. Zajímalo by mne, jestli za obrazovkou světa někdo sleduje dění před ní, tedy z jeho stanoviště – dění na opačné straně – ale nechal jsem se unést asociacemi spojenými s tím kouzelným

náhrdelníkem, o němž mi Renata říkala, že je také branou do jinam... jiného světa – nevím nic, nic o jiných světech, ale vím, že pohádkové příběhy jsou krásné a že se v nich také vyskytují hrdinové a krásné princezny. Kdo by nechtěl být udatným rytířem a kdo by nechtěl být krásnou princeznou, vid'ťe milé, krásné ženy – všechny jste krásné, dokonce i ty malé a tlusté, dokonce i ty nohaté a prsaté.

Zvláštní věc /postřehy mudrlanta/ – o prorocích, milování – tedy také sexu...

Zvláštní věc, že se od dob evangelistů a starozákonních proroků již neobjevil nikdo, kdo by dokázal se stejnou silou podat svědectví o zázraku. Již po staletí tady máme bibli a dost. Asi se již nikomu nepodařilo potkat dalšího Vykupitele, těžko říci.

Chraň mne ruka Páně před veškerou tou duchařinou, říkal jsem si mnohokrát v duchu. Na té větě je zábavná především ta ruka Páně a to v duchu. Nikdy jsem se nesoustředil na nejsvětější srdce Páně, téměř nikdy jsem se nemodlil a v podstatě jsem žil a žiji poněkud bezmyšlenkovitě, tedy jako zmatkař a chaotik. Hyperaktivní megaloman – řekl o mně nedávno muž, jemuž se říká ZUB. Tak ode mne probůh nečekejte nic zásadního, vážného anebo PANE BOŽE poučného. Mám sice na krku kouzelný amulet, ale nejsem žádný šaman a duchovní vůdce. Jsem pouze muž, který se rozhodl psát o jedné ženě, který se rozhodl, že si najde čas na vzpomínky. Opravdu, vždy jsem vnímal velmi rezervovaně všechny ty proutkaře, jasnovidce, jehovisty, křesťany, kněze a esoteriky. Většinou jsem u nich cítil cosi pokřiveného, podivného a především neživého, položivého. Kdo hlásá pravdu lidem, ten by měl přece být plný života a krásy a také vtipu – což se o mně samozřejmě nedá říci. Kdo píše o ženách, prozrazuje na sebe, že si již nejméně měsíc „nezašukal“. V mém případě tomu ovšem bude již rok, takže moje úniková motivace je více než zřejmá. Inu již nejméně rok neprožívám ty menstruační a nelítám do drogerie kupovat vložky a do lékárny ibuprofeny. Již rok nemám různé nálady a nemám nutkání koupit si

něco na sebe. Již rok mne nikdo neudělal a pravdu říci, dosti jsem to v minulosti podělal.

Tak co nám ten člověk chce vlastně říci? Že se neudělal a že potkal nějakou Renatu, která byla podle všeho trochu mimo. Těžko říci, kdo je trochu mimo. Proč stále tolik lidí zcela vážně naslouchá tomu povídání z Nového zákona o Apokalypse?

Jak ale můžete dopředu vědět, že ten podivný chlapík bude považován za spasitele světa? Jak můžete vědět, že ten neotesaný chlap, mám na mysli apoštola MATOUŠE, který je od pohledu negramota, sepíše cosi, co si budou číst miliony lidí a budou té zprávě PROBOHA přikládat vážnost. Zvláštní věc.

Mohl bych si tedy nasadit korunu bláznovství a začít své vzpomínky na RENATU třeba takto.

Neviděná, neslyšitelně chodila mezi námi a byl s ní BŮH, neboť ONA byla jím a ON byl ONA.

Takové jsou Timofeji-Theophile cesty Páně, že posílá na svět sám sebe, aby nám nebohým ukázal správnou cestu k sobě. KDO NECHCE SLYŠET, NEUSLYŠÍ, KDO NECHCE VIDĚT, NEUVIDÍ, A KDO NETLUČE, NEMŮŽE BÝT VPUŠTĚN.

Timofeji, vím, že jsou tlusté, silné stěny světa. Vím, že každý den tohoto času je zaplněn hlukem světa, smutkem i smíchem, krásou i hrůzou. Vím, že je málo času a že jistější je holub v hrsti než vrabec na střeše, ale řeknu ti, Timofeji, že ta ŽENA – ale ano, Timofeji, ŽENA – zachránila svět, protože svět může být zachráněn pouze tehdy, je-li v něm alespoň jediná bytost, která si ho přeje zachránit. Může být zachráněn – a řeknu ti, Timofeji, že to byl kus ženské, neuvěřitelný kus – o tom si ovšem popovídáme až v dalším dopise, který ovšem po přečtení okamžitě spálíš.

Tak a nyní opravdu vážně – podívejte, JEŽÍŠ přeci také chodil mezi lidmi a myslím si, že ho ženy musely milovat – a dodnes ho milují, protože právě ony přeci něco ví o lásce – ale jistě je láska a láska a jsme přeci jenom lidi. Takže muž si chce v první řadě „zašukat“ – ale co ten ví o milování, že ano. Žena

asi také, ale co já o nich vím – prd. Byl jsem v tomto ohledu dlouho holobrádek a jsem jím vlastně dodnes, byť obdařen mnohou životní zkušeností – ale o skutečné lásce, co já vím, asi nic nevím.

Zkrátka Renata bydlela i se svojí nikterak přívětivou matkou v podnájmu na sídlišti Invalidovna. Co si budeme povídat, přátelé. Starý panelák, malý dvoupokojový byt, vlastně třípokojový, ale ta třetí místnost v podstatě nestála za řeč. Zkrátka klasika, kterou většina z nás musí znát, protože většina z nás přeci v podobných panelácích vyrůstala. Byt byl až někde v šestém či sedmém patře, s balkónem s výhledem na INVALIDOVNU a vrch VÍTKOV. Ano, tehdy, když jsem tam stával na tom balkóně a kouřil společně s Renatinou matkou, která kouřila jednu za druhou zabalená do staré deky, by mne vážně nenapadlo, že za několik let budu bydlet na druhé straně té památné hory či spíše kopce či spíše vrchu, právě na ŽIŽKOVĚ. Ještě k tomu na tom skoro nejžížkovatějším ŽIŽKOVĚ – PROKOPOVA, MILÍČOVA, CHELČICKÉHO, ŠTÍTNÉHO – tedy tam, kam bych se dobrovolně neodstěhoval – nikdy. Ale prosím pěkně, sídliště Invalidovna také nebylo bydlení podle mých představ, já tam jezdil pouze na návštěvu za Renatou, s níž jsem spával ve vedlejším pokoji.

Po absolvování jednoho manželství s jednou také krásnou ženou, která mne – pochopitelně, jak jinak, někde musí být chyba – také opustila, dokonce i se čtyřletou dcerou, s níž se našťestí vídáváme a snad se máme dokonce i rádi. Já mohu mít rád radiátor a radiátor mne, ale co nadělám, Timofeji. Mám přes padesát a mým úkolem již nejsou ani vzpomínky, ani nabývání vědomostí ani peněz, ale, co já vím, hledání krásy, zázraků, osvobození sebe, tebe těmato rukama a touto tak lehkomyšlnou hlavou, která snad nikdy nic nebrala smrtelně vážně – ani vlastní život ne, který se nějak žil – až nastal okamžik obrátit loď proti větru a nehledě na strach, obavy plout bez obav – kam? Nevím – pomoci sobě, tobě – stát se ochráncem bezbranných žen, druhých, bohužel Donem Quichotem.

Milovat se s ženami pro mne nebylo lehké, ale ano, vzrušovalo mne to – ano, to uznávám. PŘEDEVŠÍM TA VŮNĚ, TIMOFEJI, A OBČAS TY DOTEKY – ale někdy to byla dřina, zejména poté, co jsem se udělal a ona ještě ne. Tak to vidíš, kam jsme to dospěli, Timofeji. Ale začneš-li mezi muži o ženách, musíš nutně skončit přesně tam, kam jsme dospěli my, Timofeji – ale oba přeci víme, že to je pouze část, část života a že ženy to mají, přáteli, vlastně ve většině případů přeci jenom těžké, protože ony jsou životem – a proto také život prožívají, zažívají, užívají a jsou do něho zaživa, živě, bytostně, opravdově, tedy všelijak a někdy dosti trpce, nikterak růžově hozeny, vrženy – a to mají přesto rády, mnohdy růže a někdy, alespoň v mládí, také růž růžové. Růže mají trny a život také a trnitý je dosti – u nich často již ve věku, kdy si my ještě čteme verneovky či hrajeme /dnešní generace/ s virtuálními světy a tu a tam jen tak z přetlaku honíme pérka – ženy jsou pro život a také ho chtějí žít – já měl s tím prožíváním často potíže a určitě člověk jinak vnímá svět, porodí-li již v osmnácti, pln iluzí, představ a snů – než jak ho vnímá věčný čtenář dobrodružných příběhů anebo věčný modelář či zahrádkář – tak tomu je, Timofeji – přestaňte mi tedy již házet špinu na ženy, vy všichni tak moudří muži. Nechte si své rozumy pro své matky, které vám ovšem často špatně posloužily ve vašem růstu-do-mužnosti. Neznám muže, který by se stal mužem bez ŽENY – ALE VÍM O ŽENÁCH, že jsou všechny od narození ženami. Tak, Timofeji – o ženách vždy vážně, protože na vahách je přeci krása a život – ale nepřehánějme to s tou vážností, protože bychom mohli zkamenět, a to přeci nechceme.

ZVLÁŠTNÍ VĚC, TIMOFEJI – píši přeci svědectví o zázraku a propadám se do vzpomínek na milování s Renatou. Inu sám sebe nezapřu. Řekni mi, Timofeji. Je snad svět pouze slzou, kapkou potu? Kapkou v moři času? Jsou opravdu zprávy z minula, ty zázraky a kouzla, pouhým snem – zdáním? CHCEŠ PŘIPUSTIT, ABY SVĚT BYL VSKUTKU POUZE TAK, JAK JE – NECHAT TO BÝT – DĚJ SE CO DĚJ – JÁ PŘECI NEZMOHU NIC. TO TI MUSÍ ŘÍKAT, STÁLE DOKOLA OPAKOVAT SLABÁ

ŽENA, ŽE SVĚT POTŘEBUJE LÁSKU, TEBE, KTERÝ SE MUSÍ ZMĚNIT, ABY DOSTÁL ŽIVOTU – VŽDYŤ POKUD MÁŠ JEŠTĚ SÍLU, NESMÍŠ JI PROMRHAT, PROSPAT SE AŽ KE – SMRTI.

Vzpomínám si, že jsem hodně zapomněl, ale říkám si, že bych někdy chtěl vidět svět ženskýma očima. Vzpomněla jsem si, že jsem své dětství vlastně prožila. Žili jsme v Lázních Toušeň – docela díra, byli jsme se tam s Renatou podívat na ty malé lázně, v nichž její otec, bývalý důstojník, dělal správce. Vedle, poblíž budovy lázní stojí usedlost, kterou její rodiče opravili. Veliká zahrada, bazén, rybníček. Podle jejího vyprávění to tam měli pěkné, ale dětství asi neměla úplně nejšťastnější, protože její život určovali rodiče. Chtěla jezdit na koni, a přihlásili ji na košíkovou, kterou nesnášela. Chtěla studovat zdravotnictví, a místo toho dokočila gymnázium jako strojař. V osmnácti opustila s nadšením rodné hnízdo, aby se do něj po roce vrátila rozvedená a ještě k tomu s novorozenou dcerou.

Vzpomínám si, jak mi kdysi Renata povídala o tom pánovi, který měl ALZHEIMERA. Renata pracovala svého času – tedy alespoň v době, kdy jsme se poznali, tedy nejméně před deseti, ne-li dvanácti léty, milý Timofeji anebo Richarde, vždyť ty jsi se s ní přeci potkal, když jsem s ní byl na dovolené v Piešťanech, ale musíme si, Ríšo, Timofeji – raději Timofeji anebo snad THEOPHILE – nepsal snad sv. Lukáš svoji zprávu o Vykupiteli právě jemu?, protože to jméno má takový sympatický biblický rozměr, což sympaticky odpovídá podobenství, příměru každého lidského života jako hlubokého biblického příběhu, byť mnohdy velmi nenápadného, téměř neviditelného příběhu – v jakési charitativní, dokonce snad křesťanské organizaci, na niž mne pobavily především platonické platové podmínky, neboť jak tomu již většinou bývá, nejméně dostávali právě ti, kteří odváděli právě tu nejtěžší práci, totiž domácí péči o všelijak postižené jedince. Nejsm si jist, zdali pouze o důchodce anebo také o děti.

Chodíval jsem Renatě naproti, když se vracela z práce. Vyzvedával jsem si ji poblíž zastávky metra Vysočanská a poté jsme

společně cestovali až na Zbraslav. Po cestě mi občas vyprávěla nějaké ty zážitky z práce a mně utkvěl v paměti právě příběh o pánovi s Alzheimerem. Nutno říci, že práci podobného druhu mohou zodpovědně vykonávat snad jenom světci, tedy přesněji světice, protože já bych, alespoň tehdy, od toho pána nejspíš utekl a zanechal ho napospas jeho paměťovému kolapsu. Tehdy a jistě nikoli poprvé jsem od Renaty slyšel cosi o duši. Že ten pán má krásnou duši a že si s ní povídá. Inu, tehdy jsem, Timofeji, Richarde, Theophile, pouštěl takové řeči o duších, inkarnacích jedním uchem sem a druhým tam, ale obdivoval jsem její trpělivost a především ten skutečný zájem o toho pána, kterého jsem já vnímal jako jakousi humornou kuriozitu, která si pamatuje ledacos z minulosti, vzdálené, ale jejíž přítomnost je neustále anulována roztržitostí jejího paměťového mechanismu.

Jezdila za ním určitě několik měsíců až do té doby, než pán umřel. Chodila s ním na procházky, povídala si s ním, snad ho dokonce koupala a chodila s ním na záchod. Znáš mě, Timofeji, a tehdy, když jsi ještě byl naživu, tedy ještě před tím, než sis v té podělané Bratislavě, která ti určitě nepřiřostla k srdci, jako zkušený chemik, ačkoliv vzděláním jsi byl přeci fyzik, dokonce teoretický fyzik, namíchal tu raketovou zápalnou směs, která tě vystřelila rychle a účinně řekněme do neznáma a Bůh ví kam, bych ti asi o tom případě s Alzheimerem řekl, že si vůbec nedokáží představit, co bych dělal, jak se to ovšem jistě mnohokrát přihodilo Renatě, kdyby se mi tam doma v kuchyni ten bláznivý dědek pokadil. Nádhera, to si, Timofeji, nedokáží vůbec představit, stejně jako si nedokáží představit tebe, jak si v tom bratislavském podnájmu připravuješ dávku toho jedu a jak ji polykáš a jak umíráš a jak se posléze ještě několik dní rozkládáš, než tě tam našla, snad – nevím přesně, jak se to všechno semlelo – tvoje jistě převelice nadšená sestra. Jak sis, člověče, mohl tohleto vůbec udělat? Nebylo by přeci jenom lepší do konce života utírat v nějaké léčebně „zadky“ tamějšími bezpochyby hrůzu a děs vyvolávajícím pacientům v různých stavech tělesného a duševního rozkladu?

Renata mi povídala, že duše toho nebohého pána odcházela k Pánu šťastná. Takovou větu bych asi nikdy nedokázal říci, opravdově říci, protože jsem ještě zkrátka žádnou duši neviděl, nepocítil – ačkoliv, Timofeji, „kecám“ – vždyť při psaní se přeci neustále odvolávám na to, že v duši své jsem postřehl, pocítil. Ale nepiši ti nyní teoretické pojednání o různých pojetích pojmu duše v dějinách filosofického a náboženského myšlení různých národů a pronárodů světa.

Renata vždycky chtěla nějak pomáhat ostatním a především je léčit, takže se dokázala do druhých opravdu vcítit a také, na rozdíl ode mne, na ně opravdu myslet. Nikoli minutu, dvě a jedeme dále, vážený pane, třeba nakupovat červené anebo na schůzku s kamarádem někde ve vinárně – nu, dnes a několik posledních let to s těmi vinárnami není tak žhavé, ale pravda pravdoucí nějakou tu „sedmu“ – sedmičku především červeného si tu a tam, tedy vlastně skoro každý druhý den, pořídím, milý Timofeji.

Upřímně řečeno, tehdy jsem vskutku nebyl nějakým pomocníkem lidstva – prostě jsem jaksi pomoc ostatním nějak neměl „v programu“. Bylo tam toho sice dost, ale takové postoje pro mne byly celkem novinkou – však to se mnou Renata – a já s ní – neměla lehké.

Měli jsme několik období, ale není jednoduché je, Timofeji, popsat, aby z toho popisu nevyvstala fraška – říká se tomu všelijak – řekněme také – duchovní cesta. Stále sice pořádně nevím, co si mám myslit o té duši, ale začínám tušit, že upřímný záměr v mysli – jakéhokoli charakteru, tedy s plusovým i minusovým předznamenáním, může mít tzv. nedozírné následky, Timofeji.

Takže se chvíli budeme točit v kruhu, chvíli tápat, a možná se nám nakonec ten neukončitelný příběh podaří nedopsat. Příběh odehrávající se příznačně v Praze, takže není podivné, že při jeho průběhu, neboť jím procházím ve svých vzpomínkách stále dokola, potkáme katedrálu a jiné pražské podivuhodnosti, které dopadají do našich životů podobny barevným, zářícím obrazcům promítajícím se na kamenných dlaždicích nejenom sv. Víta. Bylo by s podivem, kdybychom se s nimi, těmi legendárními,

téměř pohádkovými zázraky nepotkali, a neudivuje mne, Timofeji, že potkaly také mne, ačkoliv se ti musím přiznat, že bych nikdy nečekal, že je začnu brát vážně, a neudivuje mne, že ke mně doputovaly skrz, prostřednictvím krásné ženy, jíž, Richarde, Timofeji, Renata byla a svým způsobem stále je. Kdybys ji viděl na fotografiích v těch šatech, které si sama navrhla, musel bys pochopit, proč jsem se utopil v kráse jejích očí, ačkoliv jsi ji opravdu „nemusel“ – a to jsi ji potkal snad pouze jednou dvakrát na terase hotelu Slňava, když jsem s ní byl v Piešťanech na letní dovolené. Chápu tě, protože kdyby mi někdo jiný začal povídat nějaké zkazky a dracích a návštěvách nějakých planet v astrálních světech a dokonce kamení mudrců, musel bych dotyčného zdvořile odkázat do patričních mezí, ale tak mne napadá, že mnohé výjevy na těch nádherných vysokých oknech gotických katedrál by převedeny do strohé moderní řeči mohly u ledaskoho vyvolat bolest hlavy způsobenou rozporem mezi jeho běžným životem a běžnými, zavedenými názory a obrazovým, neskutečným skleněným příběhem.

Tak se po ránu vznáší ve vzduchu ta ušlechtilá „hromada“ kamení, když jdu na tramvaj do Seifertovy ulice, protože katedrála je odtud vidět. Tak jezdí po ulicích tohoto města s obdivuhodnou pravidelností ty tramvaje, autobusy, v nichž se potkáváme jedouce za svými zvláštními osudy. Děti, kočárky, staří lidé, turisté, ztroskotanci a také třeba feťáci, u nichž mne zaujal jejich podivný způsob chůze většinou po tenkých, rozviklaných nohách – tak to dopadá s těmi, kteří nestojí pevně v životě, ale jak je obtížné v tomto životě obstát, zejména pro mladé, ženy, děti a také právě ty důchodce. Tak křížujeme město v různých tramvajových linkách a nějak podvědomě tušíme, že historiky o kamení mudrců možná přeci jenom nejsou čirým nesmyslem, že historiky třeba ze sv. Lukáše přeci dokázaly vzburcovat naše předky k ohromnému úsilí, které přeci stavba takové katedrály, a nejenom jí, vyžadovala. Proboha, tak mi tedy řekni, Timofeji, Richarde, Theophile, co je vlastně rozumnější – věřit tomu, že naše životy v tomto světě, tomto obdivuhodnými vymoženostmi

techniky vybaveném světě, běží na plné obrátky naprosto správným směrem, anebo těm starým pohádkám. Kdo by přeci nechtěl být kamenem mudrců, kdo by nechtěl být šťastný, krásný, ale nikoliv na způsob doporučený současným reklamním průmyslem.

Začínám se domnívat, že se v mém vyprávění začínáte ztrácet, včetně tebe, Timofeji, proto vám podám v několika strohých větách základní „informace“ o té ženě, které její dávní obdivovatelé často říkali, netušíce, že to právě „podělali“, vy jste tak krásná, zvláštní a divná – souhlasím s vámi – je krásná, divná a zvláštní, asi tak jako jsou krásné, divné a zvláštní Delfy a jako je krásné, divné a zvláštní celé to novozákonní povídání, které je tedy podivné víc než dosti, vid', Timofeji, Theophile, Richarde.

VZDUŠNÉ ZÁMKY – KOUZELNÝ PRSTEN

Něčím uším může znít divně, když zaslechnou, že hlavní náplní života může být – světe div se – budování vzdušných zámků. Cožpak ale nežijeme všichni ve světech vlastních snů, představ – tedy ve vzdušných zámcích, které mohou mít u někoho pouze mlhavé, namodralé obrysy malého mráčku plujícího vzdušnými masami, u někoho mohou mít mihotavý červený tvar vysněného sportovního vozu či tančící víly. Vzdušné zámky podle mne naplňují duchovní svět natolik, že jediné štěstí pro další stavitele je – jejich nehmotná, ale přesto velmi skutečná podstata, neboť jinak by svět lidských snů již dávno popraskal ve švech. Ovšemže jsou prostory těchto podivuhodných pohádkových útvarů, těchto neviditelných útvarů, v nichž se mohou vyskytovat třeba také pohádkoví draci a pohádkové kouzelné prsteny, někdy naplněné skutečnými starostmi tohoto času – bolestí, beznadějí, strachem z budoucnosti, ale také nadějí, odvahou a třeba lehkomyšlnou hravostí. Vzdušný zámek, vzpomínám si při této příležitosti na jednu barevnou ilustraci z pohádek Boženy Němcové, ilustraci starou určitě nejméně sto let, kterou vytvořil známý umělec, jehož jméno si samozřejmě ne a ne vybavit – Schneier?, na níž vidíme stát na břehu moře udat-

ného pohádkového hrdinu, snad prince, a ten vzhlíží k obloze, na níž se tiše vznáší také jeden takový vzdušný zámek, který ovšem vypadá jako skutečná zámecká budova povznesená do výše zákonitostmi onoho pohádkového světa, v němž si naštěstí nikdo nelámá hlavu nad zákony všeobecné přitažlivosti, lépe řečeno gravitace, protože nad zákonem všeobecné přitažlivosti a odpudivosti bychom si jistě hlavy lámat měli – a já si ji hodlám opravdu zlomit, protože mne skutečně zajímají především pravidla odpudivosti, která jsou ovšem nerozlučně svázaná s pravidly přitažlivosti. Jedno bez druhého nemůže být, tak jako vzdušné zámky bez tohoto světa a tento svět, náš lidský svět, nemůže být bez nich, protože bez snů a přání bychom žili jako nějaké pracovní mašiny, automaty.

Cožpak se, Timofeji, nestávají někdy tzv. vzdušné zámky skutečností svého, jiného druhu, neboť skutečnost je skutečně obtížný filosofický pojem. Co si budeme povídat, ale nehodlám se nyní na stránkách své zповědi, svého pojednání o vzdušných zámkách a ženské krásě, zabývat právě jejími fasetami, mnohoznačnou tvářností, protože bych stejně nedospěl k nižádné odpovědi a patrně bych tě unudil k smrti.

Povím ti o jednom takovém zámku, ale neboj se, popovídáme si také ještě o tom Renatině kouzelném prstenu a také o jejích snech, které se jí podařilo uskutečnit, neboť Timofeji, člověk by se měl uskutečnit, ale na cestě mu stojí mnoho překážek a okolností, které mu mnohdy dokonce ani neumožní pomyslet na to, že by mohl být – ale ano, krásný. Jistěže, krásné ženy, chápu, že vaším údělem a vaším snem je být krásnými ženami – a to je skutečně dobře. Jistěže všichni muži světa touží být statečnými a odvážnými hrdiny, ale – sakra – někdy se nám to někde, pánové, podělá a podělává a tak nakonec, bohužel, jsou skutečnými hrdinkami ženy, protože jim nic jiného nezbývá, když se z nás mužů stali, jak s oblibou říkala Renata, přizdisráči při-zdi-sráči, jejichž sny a vzdušné zámky se sesypaly a proměnily v jakési naprosto životu a krásě nepřiměřené idiotské pomysly, fantasmata, blbosti.

Já jsem nikdy nebyl dobrým stavitelem vzdušných zámků a vlastně až donedávna jsem se tady na světě vlastně pouze „placatil“. Polovičatě žil. Nikdy jsem vlastně nesnil o nějaké kariéře anebo nějakém naplněném rodinném životě – a také se mi moje rodinné štěstí jaksi vždy rozpadlo. Jak v prvním případě s Aničkou, což byla Timofeji, skutečná krasavice. Pocházela z Podkarpatské Rusi, což mělo v mém případě jistě nikoli náhodnou souvislost, neboť část mojí rodiny z otcovy strany pocházela vlastně také odtamtud, tedy z východního Slovenska, Medzilaborce, Ulič atd. Skutečná krasavice, stále si vzpomínám na její nádherné, dlouhé, husté, kaštanové vlasy. Nikdy jsem si nepřál mít děti, ale mám dceru, čemuž jsem rád, ačkoliv jsem k ní přišel jako slepý k houslím. Kariéra mne v pravém slova smyslu vlastně nepotkala. Nesnil jsem o minulých světech, nesnil jsem o Bohu a andělich, nesnil jsem nikdy, anebo tak nějak polovičatě o životě s tou pravou ženou. Myslel jsem, že jí je Renata, ale Timofeji, není a já se již ani nedivím, přestože jsme spolu žili hodně let a mnohé jsme společně prožili a pro mne znamenal život s ní přinejmenším poučení, že vzdušné zámky jsou důležité, skutečně důležité, protože kdo si nic opravdu nepřeje /nemám nyní na mysli, Timofeji, vily a prostitutky na azurovém pobřeží či tunu zlatých cihel/, ten si skutečně nemůže stěžovat, že se mu neplní sny. Komu je jedno, čím je, zůstane tím, co z něj udělá okolí. Komu je jedno, co bude se světem, tomu ovšem svět může odpovédět pouze lhostejností.

Jak víš, vysokou školu jsem na rozdíl od tebe nedokončil, protože koneckonců to studium bylo pouze jedním z mých nepromyšlených, chaotických kousků, ačkoli jemu děkuji, že jsem se seznámil s tebou a také jsem díky němu poznal ledaskoho jiného a především jsem se dostal do Prahy. Víš, že jsem se brzy po odchodu ze školy začal věnovat prodeji knih ve velkém, až jsem dospěl k prodeji knih v malém, ale to je již jiný příběh. Prodávali jsme ty knihy na stáncích všude možně po Praze a musím říci, že naše podnikání bylo plné akcí, rozruchu a také práce, ale vydělával jsem skutečně slušné peníze – a to mi stačilo k životu.